

SỞ GD&ĐT HẢI DƯƠNG
TRƯỜNG THPT KẾ SẮT
ĐỀ CHÍNH THỨC
(Đề gồm có 02 trang)

ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ II
NĂM HỌC: 2024 - 2025
MÔN: NGỮ VĂN 10
Thời gian làm bài: 90 phút

Họ và tên học sinh:.....; Số báo danh:

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (5,0 điểm)

Đọc văn bản sau: Lễ Hội - Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng

Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng bắt nguồn từ thời đại Hùng Vương dựng nước và được tổ chức hàng năm từ ngày mùng 6 đến ngày mùng 10 tháng 3 âm lịch tại Khu Di tích Đền Hùng- tỉnh Phú Thọ. Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng đã trở thành lễ hội mang tính văn hóa tâm linh lớn nhất nước ta. Hàng năm, đến ngày Giỗ tổ và tổ chức Lễ hội, con cháu trên mọi miền Tổ quốc hành hương về với tâm lòng thành kính dâng lên tổ tiên, tỏ lòng biết ơn công lao dựng nước của các vua Hùng và các bậc tiền nhân của dân tộc. Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng đã trở thành động lực tinh thần của dân tộc Việt Nam.

Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng chủ yếu gồm hai phần: Phần Lễ và phần Hội. Phần Lễ được tiến hành với nghi thức trang nghiêm, trọng thể tại đền Thượng; Phần Hội được diễn ra với nhiều hoạt động văn hóa phong phú mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc dưới chân núi Hùng.

Hình ảnh lễ hội Đền Hùng

Trong phần Lễ: Nghi thức dâng hoa của các đoàn đại biểu Đảng, Chính phủ, các tỉnh thành được tổ chức long trọng trên đền Thượng. Từ chiều mùng 9, các làng rước kiệu, dâng lễ bánh giầy, bánh chưng đã tập trung đông đủ dưới cổng Công Quán. Sáng sớm hôm sau, các hàng đại biểu xếp hàng chỉnh tề đi sau cỗ kiệu rước lễ vật lần lượt đi lên đền trong tiếng nhạc của phường bát âm và đội múa sinh tiền. Tới trước cửa đền Thượng (Kính thiên linh điện), đoàn đại biểu dừng lại kính cẩn dâng lễ vào thượng cung (...).

Phần Hội: Diễn ra tưng bừng, náo nhiệt xung quanh khu vực núi Hùng. Hội đền Hùng ngày nay có thêm nhiều hình thức sinh hoạt văn hóa phong phú, hấp dẫn. Trong khu vực Hội, nhiều cửa hàng bán đồ lưu niệm, văn hóa phẩm, các quán bán hàng dịch vụ ăn uống, các trại văn hóa của 13 huyện, thành, thị, các hoạt động biểu diễn văn nghệ, thi thể thao,... tạo ra nhiều màu sắc sinh động, náo nhiệt cho bức tranh ngày hội. Các hoạt động văn hóa truyền thống, các trò chơi dân gian được tổ chức tại lễ hội như đấu vật, bắn nỏ, rước kiệu, hội thi gói, nấu bánh chưng, giã bánh giầy, thi kéo lửa thổi cơm, trò diễn “Bách nghệ khôi hài” và Trò Trám của làng Tứ Xã, rước lúa thần,... Các hoạt động biểu diễn nghệ thuật chuyên nghiệp như Chèo, kịch nói, hát quan họ, hát Xoan hội diễn văn nghệ quần chúng phục vụ đồng bào về dự hội.

(...) Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng đã hình thành từ rất sớm và sự tồn tại của nó luôn gắn chặt với quá trình phát triển của lịch sử dân tộc. Với truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” và đạo lý “Ăn quả nhớ kẻ trồng cây”, các Vua Hùng cùng các vợ, con, các tướng lĩnh, các nhân vật liên quan thời kỳ Vua Hùng luôn được nhân dân ở các làng, xã trên phạm vi cả nước tôn thờ.

Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng hàng năm là hành hương mang ý nghĩa tâm linh đã trở thành nếp nghĩ, nét văn hóa truyền thống không thể thiếu của người Việt; đó là truyền thống văn hóa mang đậm bản sắc dân tộc Việt Nam.

(Trích Giới thiệu du lịch Phú Thọ - Lễ Hội - *Giỗ Tổ Hùng Vương – Lễ hội Đền Hùng*)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1: Chỉ ra phương tiện phi ngôn ngữ được sử dụng trong văn bản trên?

Câu 2: Thông tin chính của văn bản là gì?

Câu 3: Theo anh/chị, vì sao lễ hội Đền Hùng được coi là *lễ hội mang tính văn hóa tâm linh lớn nhất nước ta*:

Câu 4: Nêu tác dụng của biện pháp tu từ trong đoạn văn sau:

“Các hoạt động văn hóa truyền thống, các trò chơi dân gian được tổ chức tại lễ hội như đấu vật, bắn nỏ, rước kiệu, hội thi gói, nấu bánh chưng, giã bánh giầy, thi kéo lửa thổi cơm, trò diễn “Bách nghệ khôi hài” và Trò Trám của làng Tứ Xã, rước lúa thần,... Các hoạt động biểu diễn nghệ thuật chuyên nghiệp như Chèo, kịch nói, hát quan họ, hát Xoan hội diễn văn nghệ quần chúng phục vụ đồng bào về dự hội.”

Câu 5: Chúng ta cần làm gì để bảo tồn nét đẹp văn hóa của lễ hội đền Hùng?

Câu 6: Từ ý nghĩa của lễ hội đền Hùng, em hãy viết 1 đoạn văn ngắn (7-10 dòng) suy nghĩ về truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc ta?

II. PHẦN VIẾT (5,0 điểm)

Anh/Chị hãy viết bài văn nghị luận (600 chữ) phân tích, đánh giá đặc sắc về nội dung và nghệ thuật của đoạn thơ Định nghĩa về Đất Nước của tác giả Lê Minh Quốc?

*đất nước là hình ảnh con trâu
đi trước cái cày, trước cha, trước mẹ
là bài đồng dao con chim se sẻ
nó đẻ mái tranh, tôi ném hòn sành
là con Rồng cháu Tiên, là gương vỡ lại lành
là thần thoại nhỏ tre mà đuổi giặc
[...]
đất nước là sự tích trâu cau chung thủy
là truyện Trạng Quỳnh, Xiên Bột của nhân dân
không sống chung với bạo chúa nịnh thần
kiến nghĩa bất vi vô đồng giả
có khi giữa sương mù xứ lạ
tuyết bay buốt theo thân phận dặm trường
đất nước là bìa thư với hình ảnh thân thương
có địa danh Mỏ Cày, Cần Thơ, Đà Nẵng...
đất nước là con tem với tình nghĩa sâu nặng
thăm nhắc người đi đừng quên cội quên nguồn
đất nước quanh tôi với tất cả bình thường
là bún bò Huế, là tô mì Quảng...
là phố, là cá lóc canh chua hoặc trái xoài, trái nhãn...
cưu mang tôi khôn lớn từng ngày
đất nước là hình ảnh khẩu súng quàng vai
đứng trang nghiêm trước sơn hà xã tắc
là câu đánh vần lúc bắt đầu đi học
là ngôi trường làng mái ngói rêu phong*

* **Chú thích:** Lê Minh Quốc sinh ngày 1/8/1959 tại Thành phố Đà Nẵng, đi bộ đội trong khoảng 1977-1983 và chiến đấu ở chiến trường Campuchia. Ông là 1 cây bút đa tài: làm thơ, viết ký, tiểu thuyết và truyện dài. Thơ ông mang sứ mạng tìm kiếm và khai thác những vấn đề bình dị nhưng thiết thực của đời sống. Ngôn ngữ, giọng điệu giản dị, mộc mạc, dễ hiểu cùng với tư duy mới mẻ, mỗi bài thơ của ông mang đến 1 cách lí giải bất ngờ, thú vị.

(Trích *Định nghĩa về Đất Nước*, Lê Minh Quốc,

Theo *Tôi về mặt tôi*, NXB Văn hóa thông tin, 1994)

-----**Hết**-----

Học sinh không được sử dụng tài liệu.

Cán bộ coi kiểm tra không giải thích gì thêm

I/ Yêu cầu chung:

1. Giám khảo nắm vững yêu cầu của Hướng dẫn chấm để đánh giá tổng quát bài làm của học sinh. Hướng dẫn chấm chỉ nêu những nội dung cơ bản, *có tính định hướng, định tính chứ không định lượng*. Giám khảo cần hết sức linh hoạt khi vận dụng; trân trọng những bài có ý kiến và giọng điệu riêng. Chấp nhận các cách kiến giải khác nhau, kể cả không có trong hướng dẫn chấm, miễn là hợp lí và có sức thuyết phục.

2. Tổng điểm toàn bài là 10.0 điểm, cho lẻ đến 0.25 điểm.

II/ Yêu cầu cụ thể:

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	5,0
	1	Phương tiện phi ngôn ngữ được sử dụng trong VB: -Hình ảnh - Sapo (in đậm) Hướng dẫn chấm: - Trả lời được như đáp án: 0,5 điểm - Trả lời 1 phương tiện: 0,25 điểm - Trả lời không đúng như đáp án hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	0,5
	2	Thông tin chính của văn bản: Lễ hội giỗ tổ Hùng Vương- Lễ hội đền Hùng Hướng dẫn chấm: - Trả lời đúng như đáp án: 0.5 điểm - Trả lời không đúng hoặc không trả lời: 0,0 điểm	0,5
	3	Lễ hội Đền Hùng đã trở thành lễ hội mang tính văn hóa tâm linh lớn nhất nước ta: -Thu hút đông người , từ mọi miền tổ quốc tham gia. - Giáo dục lòng biết ơn tổ tiên, uống nước nhớ nguồn - Trở thành động lực tinh thần của dân tộc Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án : 1,0 điểm - Trả lời được 1 ý: 0,5 điểm - Trả lời 2 ý : 0,75 điểm (Lưu ý: HS có thể có cách diễn đạt khác, miễn là lí giải hợp lí, thuyết phục thì vẫn cho điểm)	1,0
	4	- Biện pháp tu từ: liệt kê (đấu vật, bắn nỏ, rước kiệu, nấu bánh chưng, giã bánh giầy, thi kéo lửa thổi cơm, trò diễn, rước lúa	1,0

		thân...) - Tác dụng: + tạo ấn tượng, nhấn mạnh sự phong phú của các hoạt động trong phần hội trong Lễ hội Đền Hùng + thể hiện tâm trạng vui tươi, phấn khởi, tự hào... Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án : 1,0 điểm - Trả lời đúng tên biện pháp tu từ: 0,25 điểm - Trả lời được tên biện pháp , nếu được 1 tác dụng: 0,5 điểm - Trả lời không đúng như đáp án hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	
	5	Để bảo tồn nét đẹp văn hóa của lễ hội đền Hùng, chúng ta cần: - Tuyên truyền cho thế hệ trẻ truyền thống uống nước nhớ nguồn, ý nghĩa của ngày giỗ Tổ - Bảo tồn, giữ gìn khu di tích đền Hùng. - Quảng bá rộng rãi các hoạt động của lễ hội đền Hùng. Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án : 1,0 điểm - Trả lời được 1 ý: 0,5 điểm - Trả lời 2 ý : 0,75 điểm (Lưu ý: HS có thể có cách diễn đạt khác, miễn là lí giải hợp lí, thuyết phục thì vẫn cho điểm)	1,0
	6	Suy nghĩ về truyền thống uống nước nhớ nguồn: - Là đạo lí tốt đẹp của dân tộc - Thể hiện lòng biết ơn của thế hệ sau với thế hệ trước - Hình thành ý thức, trách nhiệm xây dựng, bảo vệ tổ quốc. Hướng dẫn chấm: HS đảm bảo hình thức đoạn văn nêu được 1 ý cho 0,25 điểm HS đảm bảo hình thức đoạn văn , nêu được 2 ý cho 0,5 điểm HS đảm bảo hình thức đoạn văn, không nêu được ý nào: 0,25 điểm. (Lưu ý: HS có thể có cách diễn đạt khác, miễn là lí giải hợp lí, thuyết phục thì vẫn cho điểm)	1,0
II		VIẾT	5,0
		Phân tích, đánh giá đặc sắc về nội dung và nghệ thuật của đoạn thơ Định nghĩa về Đất Nước của tác giả Lê Minh Quốc	5,0
		a. Xác định được yêu cầu của kiểu bài Xác định được yêu cầu của kiểu bài: nghị luận văn học	0,5

	<i>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận:</i> phân tích, đánh giá đặc sắc về nội dung và nghệ thuật của đoạn thơ Định nghĩa về Đất Nước của tác giả Lê Minh Quốc	0,5
	<i>c. Đề xuất được hệ thống ý phù hợp để làm rõ vấn đề của bài viết</i> - Xác định được các ý chính của bài viết - Sắp xếp được các ý hợp lí theo bố cục ba phần của bài văn nghị luận: 1.MB: Giới thiệu vấn đề nghị luận và nêu khái quát quan điểm của cá nhân về vấn đề. 2.TB *Khái quát chung: - Lê Minh Quốc là 1 cây bút đa tài: làm thơ, viết ký, tiểu thuyết và truyện dài. Thơ ông mang sứ mạng tìm kiếm và khai thác những vấn đề bình dị nhưng thiết thực của đời sống. Ngôn ngữ, giọng điệu giản dị, mộc mạc, dễ hiểu cùng với tư duy mới mẻ, mỗi bài thơ của ông mang đến 1 cách lí giải bất ngờ, thú vị. - Bài thơ: <i>Định nghĩa về Đất Nước</i> sáng tác 1994,in trong tập “Tôi vẽ mặt tôi” * Phân tích, đánh giá về nội dung: - Nhân vật trữ tình : “Tôi” - một con người luôn trăn trở, khao khát khám phá, lí giải về đất nước mình. - Nhan đề: <i>Định nghĩa về đất nước</i>: bộc lộ trực tiếp chủ đề đi tìm định nghĩa về đất nước. Qua đó, nhân vật trữ tình bộc lộ tình cảm với đất nước. - Định nghĩa về đất nước: + câu trúc : “đất nước là..” tạo giọng điệu chính luận trang trọng, thể hiện tâm thế thành kính của nhân vật trữ tình khi chiêm nghiệm về đất nước. + lối so sánh nối tiếp mở rộng tạo ra cái nhìn đa chiều và cảm nhận phong phú, mới mẻ về đất nước + đất nước là những sự vật, hoạt động quen thuộc trong cuộc sống hàng ngày như con trâu, bài đồng dao, gợi nên cảm nhận gần gũi, đất nước hiện hữu trong cuộc sống mỗi người. + đất nước là thế giới ca dao, thần thoại, cổ tích: sự tích Trầu cau, con Rồng cháu Tiên ..mang vẻ đẹp lâu đời, lung linh kì diệu. + đất nước là những phẩm chất cao đẹp của người: tình nghĩa sâu nặng, kiến ngãi bất vi,uống nước nhớ nguồn, thể hiện niềm tự hào về một đất nước có chiều sâu văn hóa, vẻ đẹp tâm hồn. + đất nước là những địa danh trải dài từ Bắc đến Nam gợi vẻ đẹp trù phú, giàu có nuôi lớn bao thế hệ. + đất nước gắn liền với khẩu súng quàng vai kên cường bất khuất ... --> Bằng những liên tưởng vừa giản dị, tự nhiên vừa sâu sắc mới mẻ,	3,5

	tác giả đã mang đến một định nghĩa thú vị về đất nước: đất nước là những gì bình dị, gần gũi mà thiêng liêng nhất. Qua đó, tác giả gửi gắm tình yêu, niềm tự hào về đất nước, ý thức trân trọng bản sắc văn hóa... * Phân tích, đánh giá nghệ thuật: - Thể thơ tự do: không viết hoa chữ cái đầu dòng bộc lộ cảm xúc ngẫu hứng, phóng túng - Hệ thống từ ngữ, hình ảnh mộc mạc, trong trẻo, đậm chất đời thường. - Sử dụng cấu trúc điệp, so sánh nối tiếp tạo nhịp điệu, âm hưởng miên man diễn tả những trăn trở không ngừng về đất nước --> Đoạn thơ là tiếng nói chân thành mà đầy cảm xúc của tác giả về đất nước mình. Tác giả gửi gắm thông điệp về lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc tới thế hệ trẻ hôm nay.	
	<i>d. Viết bài văn đảm bảo các yêu cầu sau:</i> Triển khai được ít nhất hai luận điểm để làm rõ chủ đề và nhân vật của tác phẩm. - Lựa chọn được các thao tác lập luận, phương thức biểu đạt phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận. - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt. - Lập luận chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng, bằng chứng tiêu biểu, phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và dẫn chứng. Lưu ý: Học sinh có thể bày tỏ suy nghĩ, quan điểm riêng nhưng phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức và pháp luật.	
	<i>d. Diễn đạt</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết văn bản.	0,25
	<i>e. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0,25
Tổng điểm		10,0

GIÁO VIÊN RA ĐỀ

Trương Thị Hằng

BAN GIÁM HIỆU
PHÓ HIỆU TRƯỞNG

Vũ Văn Phước

